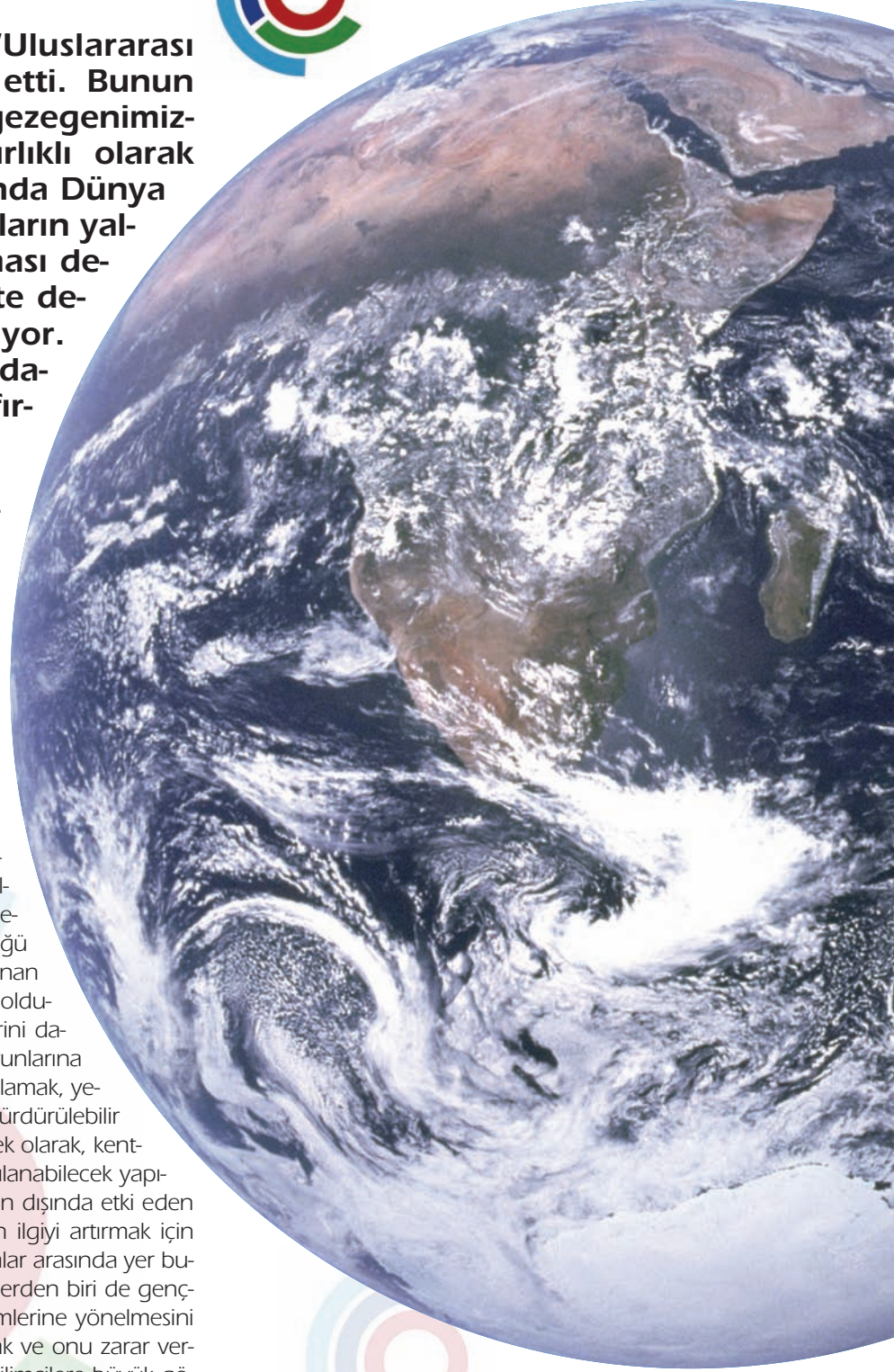

2008 Uluslararası Dünya Yılı

UNESCO 2008 yılını “Uluslararası Dünya Yılı” olarak ilan etti. Bunun anlamı, bu yıl boyunca gezegenimizle ilgili etkinliklerin ağırlıklı olarak ele alınacak olması. Aslında Dünya yılında yapılacak çalışmaların yalnızca bir yılla sınırlı kalması değil, daha uzun bir süreçte değerlendirilmesi planlanıyor. Bu süreç, gezegenimizi daha iyi tanımak için bir fırsat niteliğinde.

Dünya insanların ve onlarla birlikte milyonlarca başka canlı türünün evi. Bilmediğimiz gezegenler arasında Dünya gibisi yok. Evimizin insanlar için ne kadar önemli olduğunu, Dünyamızın bizim için ne kadar koruyucu ve kollayıcı olduğunu son yıllarda biraz daha iyi anlar gibiyiz. Dünya insanların elinde kaynaklarını tüketmeye başladıkça, gezegenimizin aslında ne kadar değerli olduğu ve özenle üzerine titrenmesi gerektiğini daha iyi anlar olduk. İşte bu vurgunun daha iyi yapılabilmesi amacıyla 2008 yılı “Dünya Yılı” olarak kabul edildi. Bunun yer bilimlerini desteklemek üzere gerçekleştirilen etkinliklerin en büyüğü olduğu söyleniyor. Yıl boyunca amaçlanan temel hedefler şöyle: İnsanların neden olduğu doğal zararları azaltmak, yer bilimlerini daha iyi anlayarak doğa kökenli sağlık sorunlarına çözümler bulma yolunda gelişmeler sağlamak, yeni doğal kaynaklar bulmak ve bunları sürdürülebilir biçimde işlemek ve kullanmak. Bunlara ek olarak, kentlerin doğal altyapısını etkilemeden uygulanabilecek yapılar geliştirmek, iklimsel değişikliklere insan dışında etki eden etkenleri incelemek, yer bilimlerine olan ilgiyi artırmak için çalışmalar yapmak da planlanan çalışmalar arasında yer buluyor. Bunları yaparken hedeflenen şeylerden biri de gençlerin üniversite eğitimi sırasında yer bilimlerine yönelmesini sağlamak. Yaşadığımız Dünya’yı anlamak ve onu zarar vermeden kullanmak için yerbilime ve yerbilimcilere büyük görevler düşüyor. Uluslararası Dünya Yılı’nın belki en büyük hedefi, doğal süreçler içinde insanı Dünya’yı daha iyi tanıma-ya yönlendirmek ve doğayla barışık bir insan yaratmak.

Bugün sanayi ve Ar-Ge çalışmaları oldukça önem taşıyan olanlar. Uluslararası Dünya Yılı'nda bu olanlara ayrılan kaynaklardan bir kısmının yer bilimcilere aktarılması hedefleniyor. Yerbilim çalışmalarının böylece hedeflenen "uyumlu insan-doğa" düzeyine çekilmesi amaçlanan şeylerden biri. Bu yıl içinde yapılacak etkinlik konuları bilimsel ve toplumsal olarak başlıca iki grup olarak düşünülüyor. Bilimsel olanlar yeraltı suları, doğal afetler, sağlık, iklim, doğal kaynaklar, kentleşme, yer içi, deniz-okyanuslar, petrol; sosyal yardım ve yaşam, yer-yüzü olarak tanımlanmış. Bu çalışmaların etkin bir biçimde Aralık 2009'a kadar sürdürülmesi hedefleniyor. Bu şekilde yerbilimcilerin toplumun geri kalanına olan katkısının da en üst düzeye çıkacağı söyleniyor.

Uluslararası Dünya Yılı için Türkiye'nin katkısı ne olabilir diye sorulduğunda ortaya atılan en dikkat çekici öneri kültürel jeoloji alanında. Kültürel yerbilim, Dünya'ya yönelik, ama kültürlerin oluşması ve Dünya'dan etkilenmesiyle ilgili öğeleri inceliyor. Bu da ağırlıklı olarak son buzul çağından günümüze dek geçen zamanı kapsıyor. Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle çok eski çağlardaki hayvan ve insan göçlerinin yolu üzerinde, doğuyla batıyı birleştiren bir köprü gibi. Yeni bir bilim dalı olarak ortaya çıkan kültürel yerbilim için Anadolu aslında bir çıkış noktası. Birçok erken dönem uygarlığına ev sahipliği yapan bu topraklar üzerinde yaşanan yerbilimsel etkinlikler de tarihin akışına yön vermiş. Bu da bize insanın Dünya'ya ne kadar yakın ve ne kadar bağımlı olduğunu bir kez daha gösteriyor. Ülkemizde yaşanan deprem felaketlerinden, doğal kaynakların zenginliğine dek pek çok farklı alanda örnek önümüzde duruyor. Bu örnekler Uluslararası Dünya Yılı süresince bizim ilgileneceğimiz, dünyada yapılacak diğer çalışmalara katkıda bulunacağımız konu başlıklarını oluşturabilir.

Aralık 2009'a kadar farklı alanlarda, farklı grupların çalışmalarına ağırlık verilmesi düşünülüyor. Bununla birlikte bizler de evlerimizde Uluslararası Dünya Yılı'nın anlam ve önemine yönelik çalışmalar yapabiliriz. Dünya'yı tanımaya başlamak bu çalışmalar için güzel bir başlangıç. Kendi yaşadığınız çevreyi tanıyarak ilk adımı atabilirsiniz. Yaşadığınız yerdeki doğa şekillerinden toprağa, suya dek gördüğünüz, hissettiğiniz her şeyin farkına varmaya ve yaşamınıza nasıl katkıda bulunduğunu anlamaya çalışın. Büyük şehirlerdeki beton yığınları arasında bile Dünya'yı hissedebilecek, onunla bir bağ kurabilecek olanaklar vardır. Evimiz olan Dünya'ya daha yakından bakın.

Gökhan Tok

Kaynaklar:

<http://yearofplanetearth.org/index.html>
http://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/586a4f55fb43a54_ek.pdf
http://en.wikipedia.org/wiki/International_Year_of_Planet_Earth